

پیکرک های مادینه

« تطور پیکرک های زن از دوران نوسنگی تا پایان ایلام در منطقه زاگرس جنوبی »

نویسنده

امیر مسعود قائدی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	قائدى، امير مسعود، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پديدآور	:	پيكر كهاى مادينه : « تطور پيكر كهاى زن از دوران نوسنگى تا پايان ايلام در منطقه زاگرس جنوبى » / نويسنده امير مسعود قائدى.
مشخصات نشر	:	كرج: موسسه نشر سيمرغ آسمان آذرگان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهرى	:	۲۵۷ص: مصور (بخشى رنگى)، نقشه (رنگى)، جدول (بخشى رنگى)، نمودار (بخشى رنگى).
شابك	:	۸۵۰۰۰۰ ريال 978-622-282-413-6
وضعيت فهرست نويسى	:	فيا
يادداشت	:	كتابنامه ص: [۲۵۱] - ۲۵۶.
عنوان ديگر	:	تطور پيكر كهاى زن از دوران نوسنگى تا پايان ايلام در منطقه زاگرس جنوبى.
موضوع	:	مجسمه ها -- ايران -- نمونه پژوهى
موضوع	:	Statues -- Iran -- Case studies
رده بندى كنگره	:	NB۹۸۹
رده بندى ديويى	:	۹۵۵/۷۳۰
شماره كتابشناسى ملي	:	۸۴۹۹۲۶۲

پيكر كهاى مادينه « تطور پيكر كهاى زن از دوران نوسنگى تا پايان ايلام در منطقه زاگرس جنوبى »

نويسنده: امير مسعود قائدى

مؤسسه نشر سيمرغ آسمان آذرگان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و ليتوگرافى: چاپ فاطر

شمارگان: ۵۰۰

قيمت: ۸۵۰۰۰۰ ريال

شابك: ۶-۴۱۳-۲۸۲-۶۲۲-۹۷۸

آدرس: كرج، جاده ملارد، گلستان ۴۳، ساختمان دييا، واحد ۲۹ - كد پستى: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹

پیشگفتار

استفاده از نقشمایه‌های انسانی که از کهن‌ترین زمان در آثار هنری به جامانده، در تمدن‌ها و دوره‌های تاریخی مختلف مرسوم بوده است. پیکرک‌های کوچک و بزرگ انسانی از مواد مختلف (گل و سنگ) که بیشتر به شکل زن است، همچنین نقوش انسانی بر روی ظروف و لوازم مختلف در تمدن‌های مختلف، بیانگر اهمیتی است که انسان برای خود قائل بوده است. پیکرک‌های انسانی از هر جنس، رنگ و از هر دوره و تمدنی همواره در پژوهش‌های باستان‌شناسی از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. این داده‌ها دارای جنبه آئینی و اعتقادی هستند و ممکن است پیام‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی نیز داشته باشند. از این رو با توجه به وفور پیکرک‌های زن از اواخر دوران نوسنگی و تداوم آن تا پایان دوره ایلام (دارای جنبه‌های آئینی و اعتقادی و پیام‌های اجتماعی و اقتصادی) بررسی سیر تطور (فرم ساخت، قرارگیری حالت دست‌ها، نوع پوشش، تزیینات) آن در منطقه زاگرس جنوبی ضرورتی انکار ناپذیر به منظور شناخت باورها و اندیشه‌ها، هنر، فرهنگ و دغدغه‌های زیستی و اجتماعی ادوار مختلف پیش از تاریخ است. در این راستا در کتاب حاضر سعی شده تا پیکرک‌های زن بر اساس فرم ظاهری طبقه‌بندی شده و موتیف‌هایی نظیر نوع آرایش موی سر و صورت، نوع کلاه و لباس و نحوه نمایش پیکرک‌های زن که به تکرار در آثار اواخر نوسنگی تا ایلامی آمده مورد بررسی قرار گیرد تا به پرسش‌های ما در رابطه با پیشینه، دلایل ساخت، شیوه‌های اجرایی و جنبه‌های کاربردی پیکرک‌های زن پاسخ دهد.

با توجه به اینکه جایگاه باورها و اندیشه‌ها در هر جامعه‌ای از بدو شکل‌گیری گروه‌های انسانی، دارای اهمیت به سزایی است، لزوم بررسی سیر تطور آثار هنری که در دوره‌های مختلف تاریخی تداوم یافته امری ضروری است. از این رو با توجه به وفور پیکرک‌های زن در اواخر دوران نوسنگی و تداوم آن تا پایان دوره ایلام (دارای جنبه‌های آئینی و اعتقادی و پیام‌های اجتماعی و اقتصادی) بررسی سیر تطور (فرم ساخت، قرارگیری حالت دست‌ها، نوع پوشش، تزیینات) آن در منطقه زاگرس جنوبی ضرورتی انکار ناپذیر به منظور شناخت باورها و اندیشه‌ها، هنر، فرهنگ و دغدغه‌های زیستی و اجتماعی ادوار مختلف پیش از تاریخ است.

فهرست

پیشگفتار	۵
فصل اول: کلیات	۹
مقدمه	۹
تطور پیکرک‌های زن در دوران نوسنگی تا پایان ایلام	۱۰
تعاریف	۱۳
فصل دوم: ویژگی‌های جغرافیایی منطقه زاگرس جنوبی	۱۵
مقدمه: نگاهی اجمالی به حدود جغرافیایی زاگرس جنوبی	۱۵
جغرافیای طبیعی و ویژگی‌های زیست محیطی استان فارس	۱۶
موقعیت طبیعی و جغرافیای خوزستان	۲۱
بخش اول؛ گاهنگاری فرهنگی و پیشینه مطالعات باستان‌شناسی در دوران پیش از تاریخ فارس	۴۵
بخش دوم؛ گاهنگاری فرهنگی و پیشینه مطالعات باستان‌شناسی در دوران پیش از تاریخ خوزستان (دشت شوشان)	۶۲
نگاهی بر کاوش‌های شوش	۸۱
دین در تاریخ ایلام باستان	۸۵
الهی‌های مادر خدایان	۸۵
خدایان عمده ایلام	۸۶
الهی‌های عمده ایلام	۸۶
محل‌های مورد بررسی در این پژوهش	۸۸
ادوار متوالی پیش از تاریخ تل ملیان از هزاره چهارم به بعد به ترتیب عبارت‌اند از:	۹۵
فصل سوم: بررسی پیکرک‌ها در منطقه زاگرس جنوبی (از دوران نوسنگی تا پایان ایلام)	۹۹
مقدمه	۹۹
پیکرک‌های دوره نوسنگی در ایران	۱۰۲
پیکرک‌های دوره مس سنگی در ایران	۱۰۶
معرفی و نحوه کد گذاری پیکرک‌ها در جدول اصلی	۱۰۹
معرفی پیکرک‌های مورد مطالعه در کتاب حاضر	۱۱۰
فصل چهارم: بررسی سیر تطور پیکرک‌های زن	۱۹۱
مقدمه	۱۹۱
روش به دست آوردن درصد مشخصات پیکرک‌های مورد مطالعه	۱۹۲
گاهنگاری پیکرک‌های مورد مطالعه	۱۹۲

۱۹۴	محوطه‌های دارای پیکرک مورد مطالعه
۱۹۵	حالت‌های کلی پیکرک‌های مورد مطالعه
۱۹۵	عناصر اصلی پیکرک‌های مورد مطالعه
۱۹۷	نوع پوشش پیکرک‌های مورد مطالعه
۱۹۷	نوع همراهی پیکرک‌های مورد مطالعه
۱۹۸	حالت دست‌ها پیکرک‌های مورد مطالعه
۱۹۹	جنس پیکرک‌های مورد مطالعه
۲۰۰	نوع لباس پیکرک‌های مورد مطالعه
۲۰۱	تزینات پیکرک‌های مورد مطالعه
۲۰۳	اندازه پیکرک‌های مورد مطالعه بر حسب سانتی‌متر
۲۰۵	تحلیل پیکرک‌ها بر حسب گاهنگاری آنها
۲۱۰	تحلیل پیکرک‌های مورد مطالعه در دوره ایلام قدیم
۲۱۵	تحلیل پیکرک‌های مورد مطالعه در دوره ایلام میانی
۲۲۰	تحلیل پیکرک‌های مورد مطالعه در دوره ایلام جدید
۲۲۵	معرفی جزییات بالای ۵۰ درصد در میان ۷۹ پیکرک مورد مطالعه در این پژوهش
۲۲۹	فصل پنجم: نتیجه‌گیری
۲۲۹	مقدمه
۲۴۷	سخن آخر
۲۵۰	منابع و مآخذ